

Israël (1)

Israël heeft flink aan populariteit ingeboet bij ds. Johan Snoek. Hij krijgt buikpijn van het onrecht dat Israël de Palestijnen aandoet (Podium, 31 juli). Ik wil graag zijn geheugen opfrissen en hem van zijn buikpijn afhelpen. Om te beginnen is de koppeling tussen de positie van Nederland gedurende de Tweede Wereldoorlog en de huidige positie van de Palestijnen oneigenlijk. Nederland heeft één oorlog van vijf

jaar met Duitsland gehad waarbij Duitsland niet streefde naar de vernietiging van Nederland maar naar onderwerping. Israël heeft drie oorlogen gehad met zijn buurlanden die de totale vernietiging van Israël nastreefden. Van die landen hebben er slechts twee vrede met Israël gesloten, Egypte en Jordanië. Gelet op de houding van Syrië, Irak en Iran is het hebben van veilige en verdedigbare grenzen nog steeds van groot belang.

De uit de orde van de Samen-opwegkerken genoemde 'Verbondenheid met Israël' is wat kort door de bocht en is nauwelijks een halve waarheid. Snoek laat hier weg dat die zin oorspronkelijk verder ging met 'ervan uitgaande dat Jezus de Messias is' waarmee de verbondenheid onmiddellijk teniet werd gedaan. Verder wordt het leed dat de Joden in Europa is aangedaan door Snoek geheel aan nazi-Duitsland gekoppeld. De voorgeschiedenis is hij kennelijk vergeten. In de loop der

eeuwen hebben christenen in Europa in naam van Jezus misschien net zoveel Joden vermoord als de nazi's. De vraag is dan ook gerechtvaardigd of Israël redelijkerwijs veel van Europa kan of moet verwachten.

Tot slot gaat ds. Snoek voorbij aan het feit dat de problematiek in het Midden-Oosten niet alleen er één is tussen Israël en de Palestijnen, want dan was de oplossing waarschijnlijk wel reeds gevonden, maar dat het vooral een oorlog is tussen fundamentalistische islamieten en fundamentalistische joden. En met fundamentalisten is het moeilijk om compromissen te sluiten.

M. A. Norden
oud-lid commissie Kerk en Israël
van de Evangelische Lutherse Kerk

Israël (2)

Johan Snoek draagt bij aan de kerkring in de publieke opinie ten opzichte van Israël door de staat te verge-

met Duitsland als bezettende macht in de oorlogsjaren. Begin, Sjamir, Netanjahoe, Sjaron, Golda Meir, Rabin, Peres, Barak: allen hebben zich schuldig gemaakt aan kolonisatie. Jammer dat zij Johan Snoek niet als politiek adviseur gevraagd hebben. Dan zou alles anders gelopen zijn. Wellicht kan hij als partijgenoot van de onderdrukte Palestijnen zijn diensten nu zonder buikpijn aanbieden aan Arafat.
Rotterdam S. den Blaauwen
Werkgroep vanuit Jeruzalem

De onopgeefbare verbondenheid van de kerk met het volk Israël behoort ons inziens enig commentaar. Het volk Israël in het Midden-Oosten is voor het grootste deel atheïstisch. Van het kleine aantal gelovigen is een deel liberaal en een deel orthodox, terwijl

het aantal Christus-belijvende joden te verwaarlozen is (er zijn wel Palestijnse christenen). Verbondenheid met Israël vindt zijn oorsprong in het Verbond, de boeken van het Oude verbond/testament (de joodse Tenach) en de boeken van het Nieuwe verbond/testament.

Als we nu in verbondenheid met Israël samen via het Oude (of joodse) testament en het Nieuwe testament (het testament van Christus) trachten God te ontmoeten valt er iets bijzonders op. Op de drempel van het Oude en Nieuwe testament haakt het volk Israël af, omdat het het Nieuwe testament niet erkent en niet opneemt in zijn geschiedenis. De kerk gaat dan vanaf dat punt alléén verder, maar gelukkig wel met Christus, de unieke Jood, maar bovenal de Zoon van God. De verbondenheid, die tweezijdigheid veronderstelt, wordt dus door het volk Israël verbroken. Het kan vanuit het standpunt van het christendom niet 'voldoende' zijn om buiten Christus, Gods Zoon, uit het Nieuwe testament om, te geloven. Het christendom staat niet buiten Gods menslievendheid in Christus. Gods genade met ons houdt echter wel in, dat wij niet uit elkaars genade mogen vallen.

Met onze onopgeefbare verbondenheid met het volk Israël moeten we zeer voorzichtig zijn. Wij moeten ons hoeden voor anti-semitsime, dat vertrapt Israël; maar ook voor filo-semitisme (overdreven pro-semitisme), dat vertrapt Israëls broedervolk, de Palestijnen. De Palestijnen hebben, naast de staat Israël, recht op een eigen vrije levensvatbare staat, zonder Israelische bevoogding. Er waren in de grijze oudheid ook twee broedervolkeren Israël (uit Jakob) en Edom (uit Esau), welke scherp tegenover elkaar stonden. Het volk Edom werd door David gedecimeerd, mede waardoor hij als straf van God de tempel niet mocht bouwen. En zelfs de door Salomo gebouwde tempel mocht niet blijven bestaan. Het gaat dus in wezen niet om *Israels people*, maar om *Jesus' people*, het volk van de Joodse Jezus, de Zoon van God.

Ds Joh. Snoek roept in *Centraal Weekblad* van 22 december op om de strijd tussen Israël en de Palestijnen vooral van beide zijden te bezien. Ik denk dat het heel goed is dat hij ons ook herinnert aan het lijden van het Palestijnse volk en dat illustreert met verschrikkelijke voorbeelden. Ik wil dit artikel graag ondersteunen en daarbij nog een paar kanttekeningen plaatsen.

Wat ik niet begrijp, is dat een volk dat steunt op het Verbond met zijn God en dus speciaal in de lichtbundel staat van Gods genade en trouw voor de oplossing van zijn conflicten zulke wrede oplossingen zoekt. Wat in 1948 is gebeurd, is toch hetzelfde als de etnische zuiveringen die in Joegoslavië plaatsvonden en die we met afschuw hebben veroordeeld? Is de huidige situatie vooral ook niet gekomen door de tocht van Sharon naar de Tempelberg? Ik begrijp best dat Israël een plaats onder de zon begeert, maar dat rechtvaardigt toch niet dat mensen die er al generaties leven, worden verdreven!

Ik moet hierbij denken aan wat de Joodse filosoof George Steiner eens zei over zijn volk dat eeuwen lang vervolging, onderdrukking, gevangenschap en martelingen heeft ondergaan, maar nu als vrij volk... hetzelfde doet.

Ook in de eigen joodse kring neemt de kritiek toe. De 78-jarige dr Hajo Meijer, secretaris van Een Ander Joods Geluid, hekelt met name het feit dat Palestijnse jongeren al meer dan 35 jaar geen fatsoenlijk onderwijs krijgen, waardoor er voor hen geen menswaardige toekomst is weggelegd. Wordt het ook geen tijd dat de kerken zich hierover duidelijker uitspreken en zich niet langer laten leiden door vrees voor het verleden. Snoek heeft gelijk als hij zegt dat we juist vanwege verbondenheid met Israël niet mogen zwijgen. Het zijn toch meestal je beste vrienden die de moed hebben op je feilen te wijzen!

Arnhem, Arie P. Blokland

inspraak

In de rubriek 'inspraak' kunt u eageren op artikelen in *Centraal Weekblad*. De lengte van een inzonden brief mag ongeveer 100 woorden zijn. De redactie oort langere brieven in of plaatst ze niet. Uw reacties kunt u sturen naar *Centraal Weekblad*, Postbus 690, 8901 BL Leeuwarden, of naar het e-mail-adres: w@fdperiodieken.nl.

Kerken en Israël

Dank voor het artikel van ds Snoek 'Neem het stenen hart bij

hen weg" (CW 20/12). Tot nu toe had ik wat moeilijkheden met "onopgeefbare verbondenheid met het volk Israël". Maar zoals het hier is uitgelegd, met voorbeelden van Elia (tegen Achab) en Jesaja, spreekt dit begrip me wel aan. Het is me duidelijk geworden dat het ook nu nodig is, onze stem te laten horen, juist vanwege die verbondenheid.

Schedam, J. Ouwens

Kerken en Israël (2)

Graag wil ik reageren op het artikel van ds Snoek in CW 51/52. Wat een opluchting dat hier iemand vanuit zijn verbondenheid met het Joodse volk recht ook recht durft te noemen en onrecht

zonder omwegen onrecht. Eindelijk iemand die weerstand biedt aan het ontwijken van de waarheid door onze kerken. Is er dan toch nog solidariteit met onze Joodse broeders en zusters van 'Een ander Joods geluid'? Is er dan toch nog toekomst voor de Nederlandse kerken? Natuurlijk laat deze constatering de noodzaak van waarborging van het bestaan van het volk Israël binnen veilige grenzen onverlet, maar daarmee is toch niet alles gezegd! Dit is een oprechte hartenkreet van iemand die aan het waarheidsgehalte en rechtvaardigheid als grondslag van onze kerken is begonnen te twijfelen.

Leusden, A. Hoelen.

Kerken en Israël (3)

Toen ik in 1989 met vakantie was in Israël viel me op, hoe superieur de Joden zich aan de Palestijnen voelen, terwijl zij ook voor een deel aan de economie van Israël bijdragen.

Toen Israël niet in Egypte kon blijven en ze via de onherbergzame woestijn Kanaän moesten veroveren, stuurde mij als kind al de manier waarop tegen de borst. Zeker, God heeft het dit land gegeven om er te wonen. Maar zodra ze andere goden naliepen, ging het fout en werden ze kwetsbaar voor hun tegenstanders omdat ze geen eenheid meer vormden.

Mijns inziens beleeft een groot deel van de Joden hun godsdienst

nu meer als cultuur, evenals trouwens de meeste moslims.

Ik mis de gerechtigheid en wie God oprecht lief heeft, weet, dat gerechtigheid ook met de naaste te maken heeft; in dit geval met de Palestijnen.

Ik ben het oprecht eens met ds Snoek (CW 51/52) en hoop, dat het recht zo spoedig mogelijk zijn loop mag hebben en Joden en Palestijnen veilig mogen wonen, 'een ieder onder zijn eigen wijnstok'. De wereldvrede zou er bovendien mee gebaat zijn!

Balkbrug, G. W. Ebberts

Ds Joh. Snoek toopt in *Centraal Weekblad* van 22 december op om de strijd tussen Israël en de Palestijnen vooral van beide zijden te bezien. Ik denk dat het heel goed is dat hij ons ook herinnert aan het lijden van het Palestijnse volk en dat illustreert met verschrikkelijke voorbeelden. Ik wil dit artikel graag ondersteunen en daarbij nog een paar kanttekeningen plaatsen.

Wat ik niet begrijp, is dat een volk dat steunt op het Verbond met zijn God en dus speciaal in de lichtbundel staat van Gods genade en trouw voor de oplossing van zijn conflicten zulke wrede oplossingen zoekt. Wat in 1948 is gebeurd, is toch hetzelfde als de etnische zuiveringen die in Joegoslavië plaatsvonden en die we met afschuw hebben veroordeeld? Is de huidige situatie vooral ook niet gekomen door de tocht van Sharon naar de Tempelberg? Ik begrijp best dat Israël een plaats onder de zon begeert, maar dat rechtvaardigt toch niet dat mensen die er al generaties leven, worden verdreven!

Ik moet hierbij denken aan wat de Joodse filosoof George Steiner eens zei over zijn volk dat eeuwen lang vervolging, onderdrukking, gevangenschap en martelingen heeft ondergaan, maar nu als vrij volk... hetzelfde doet.

Ook in de eigen joodse kring neemt de kritiek toe. De 78-jarige dr Hajo Meijer, secretaris van Een Ander Joods Geluid, hekelde met name het feit dat Palestijnse jongeren al meer dan 35 jaar geen fatsoenlijk onderwijs krijgen, waardoor er voor hen geen menswaardige toekomst is weggelegd.

Wordt het ook geen tijd dat de kerken zich hierover duidelijker uitspreken en zich niet langer laten leiden door vrees voor het verleden. Snoek heeft gelijk als hij zegt dat we juist vanwege verbondenheid met Israël niet mogen zwijgen. Het zijn toch meestal je beste vrienden die de moed hebben op je feilen te wijzen!

Arnhem, Arie P. Blokland

inspraak

In de rubriek 'Inspraak' kunt u eageren op artikelen in Centraal Weekblad. De lengte van een inzonden brief mag ongeveer 100 woorden zijn. De redactie sort langere brieven in of plaatst ze niet. Uw reacties kunt u sturen naar Centraal Weekblad, Postbus 690, 8901 BL Leeuwarden, of naar het e-mail-adres: w@fdperiodieken.nl.

Kerk en Israël

Dank voor het artikel van ds Snoek 'Neem het stenen hart bij

hen weg" (CW 20/12). Tot nu toe had ik wat moeilijkheden met "onze onopgeefbare verbondenheid met het volk Israël". Maar zoals het hier is uitgelegd, met voorbeelden van Elia (tegen Achab) en Jesaja, spreekt dit begrip me wél aan. Het is me duidelijk geworden dat het ook nu nodig is, onze stem te laten horen, juist vanwege die verbondenheid.

Schiedam, J. Ouwens

Kerk en Israël (2)

Graag wil ik reageren op het artikel van ds Snoek in CW 51/52. Wat een opluchting dat hier iemand vanuit zijn verbondenheid met het Joodse volk recht ook recht durft te noemen en onrecht

zonder omwegen onrecht. Eindelijk iemand die weerstand biedt aan het ontwijken van de waarheid door onze kerken. Is er dan toch nog solidariteit met onze Joodse broeders en zusters van 'Een ander Joods geluid'. Is er dan toch nog toekomst voor de Nederlandse kerken? Natuurlijk laat deze constatering de noodzaak van waarborging van het bestaan van het volk Israël binnen veilige grenzen onverlet, maar daarmee is toch niet alles gezegd? Dit is een oprechte hartenkreet van iemand die aan het waarheidsgehalte en rechtvaardigheid als grondslag van onze kerken is begonnen te twijfelen.

Leusden, A. Hoelen.

Kerk en Israël (3)

Toen ik in 1989 met vakantie was in Israël viel me op, hoe superieur de Joden zich aan de Palestijnen voelen, terwijl zij ook voor een deel aan de economie van Israël bijdragen.

Toen Israël niet in Egypte kon blijven en ze via de onherbergzame woestijn Kanaän moesten veroveren, stuitte mij als kind al de manier waarop tegen de borst. Zeker, God heeft het dit land gegeven om er te wonen. Maar zodra ze andere goden naliepen, ging het fout en werden ze kwetsbaar voor hun tegenstanders omdat ze geen eenheid meer vormden.

Mijns inziens beleeft een groot deel van de Joden hun godsdienst

nu meer als cultuur, evenals trouwens de meeste moslims.

Ik mis de gerechtigheid en wie God oprecht lief heeft, weet, dat gerechtigheid ook met de naaste te maken heeft; in dit geval met de Palestijnen.

Ik ben het oprecht eens met ds Snoek (CW 51/52) en hoop, dat het recht zo spoedig mogelijk zijn loop mag hebben en Joden en Palestijnen veilig mogen wonen, 'een ieder onder zijn eigen wijnstok'. De wereldvrede zou er bovendien mee gebaat zijn!

Balkbrug, G. W. Ebbens

De onopgeefbare verbondenheid van de kerk met het volk Israël heeft ons inziens enig commentaar. Het volk Israël in het Midden-Oosten is voor het grootste deel atheïstisch. Van het kleine aantal gelovigen is een deel liberaal en een deel orthodox, terwijl het aantal Christus-bejujende joden te verwaarlozen is (er zijn wel Palestijnse christenen). Verbondenheid met Israël vindt zijn oorsprong in het Verbond, de boeken van het Oude Verbond/testament (de joodse Tenach) en de boeken van het Nieuwe Verbond/testament.

Als we nu in verbondenheid met Israël samen via het Oude (of joodse) testament en het Nieuwe testament (het testament van Christus) trachten God te ontmoeten valt er iets bijzonders op. Op de drempel van het Oude en Nieuwe testament haakt het volk Israël af, omdat het het Nieuwe testament niet erkent en niet opneemt in zijn geschiedenis. De kerk gaat dan vanaf dat punt aléén verder, maar gelukkig wel met Christus, de unieke Jood, maar bovenal de Zoon van God. De verbondenheid, die tweezijdigheid veronderstelt, wordt dus door het volk Israël verbroken. Het kan vanuit het standpunt van het christendom niet 'voldoende' zijn om buiten Christus, Gods Zoon, uit het Nieuwe testament om, te geloven. Het christendom staat niet buiten Gods menslievendheid in Christus. Gods genade met ons houdt echter wel in, dat wij niet uit elkaars genade mogen vallen.

Met onze onopgeefbare verbondenheid met het volk Israël moeten we zeer voorzichtig zijn. Wij moeten ons hoeden voor anti-semitisme, dat vertrappt Israël; maar ook voor flo-semitisme (overdreven pro-semitisme), dat vertrappt Israëls broedervolk, de Palestijnen. De Palestijnen hebben, naast de staat Israël, recht op een eigen vrije levensvatbare staat, zonder Israelische bevoogding. Er waren in de grijze oudheid ook twee broedervolkeren Israël (uit Jakob) en Edom (uit Esau), welke scherp tegenover elkaar stonden. Het volk Edom werd door David gedecimeerd, mede waardoor hij als straf van God de tempel niet mocht bouwen. En zelfs de door Salomo gebouwde tempel mocht niet blijven bestaan. Het gaat dus in wezen niet om *Israels people*, maar om *Jesus' people*, het volk van de Joodse Jezus, de Zoon van God.